

LÒ ĐÀO TẠO "VÀNG"

TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG CHUYÊN KHOA HỌC TỰ NHIÊN (THPT CHUYÊN KHTN) THUỘC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC TỰ NHIÊN, ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI (ĐHKHTN, ĐHQGHN) LÀ MỘT TRONG NHỮNG ĐƠN VỊ GIÀU THÀNH TÍCH NHẤT CẢ NƯỚC VỀ ĐÀO TẠO HỌC SINH CÁC KHỐI CHUYÊN VỀ KHOA HỌC TỰ NHIÊN, ĐANG DẪN KHẮNG ĐỊNH VỊ THỂ TRONG CÁC TRƯỜNG THPT DANH TIẾNG CỦA KHU VỰC VÀ THẾ GIỚI.

CÁI NÔI ĐÀO TẠO NĂNG KHIẾU

Năm 1965, thực hiện nhiệm vụ của Đảng, Nhà nước và Chính phủ giao cho, một lớp Toán đặc biệt dành cho học sinh THPT ra đời ở Khoa Toán, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội (ĐHTHVN) nhằm phát hiện và bồi dưỡng các học sinh năng khiếu Toán học để tạo nguồn đầu vào cho các trường đại học ở trong và ngoài nước, chuẩn bị nguồn nhân lực chất lượng cao cho công cuộc xây dựng đất nước sau này. Đó là lớp Toán Ao, không

chỉ là lớp chuyên đầu tiên của Trường ĐHTHVN mà còn là lớp năng khiếu đầu tiên trong cả nước. Ra đời trong hoàn cảnh chiến tranh khốc liệt, học tại khu sơ tán tại huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên nhưng những học sinh khối chuyên thời kỳ đầu (từ 1965 đến 1970) được theo học những giáo sư nổi tiếng như các thầy Hoàng Tụy, Phan Đức Chính, Hoàng Hữu Đường, Nguyễn Thừa Hợp, Nguyễn Bắc Vân, Phạm Tấn Dương ... Năm 1974, học sinh khối chuyên Toán có mặt trong đoàn học sinh Việt Nam đầu tiên tham dự Olympic Toán quốc tế tại Cộng hòa dân chủ Đức. Dù lần đầu được cọ xát, học hỏi tại một môi trường quốc tế, học sinh Hoàng Lê Minh của khối chuyên Toán đã xuất sắc giành Huy chương Vàng đầu tiên, mở ra một giai đoạn với những thành tích rực rỡ trong các kỳ thi Olympic khu vực và quốc tế của khối chuyên sau này.

Từ thành công của khối chuyên Toán, các khối chuyên khác lần lượt được thành lập tại Trường ĐHTHVN và Trường ĐHKHTN (ĐHQGHN) sau này. Đó là khối chuyên Lý (năm 1985), khối chuyên Hóa học, Tin học và Sinh học (từ năm 1992 đến 1998) đảm nhận nhiệm vụ đào tạo

■ HÀ LÊ (thực hiện)

các học sinh giỏi các môn học này. Ngày 16/06/2010, Trường THPT chuyên KHTN được thành lập nhằm tạo điều kiện để phát triển các khối chuyên quy mô và hiệu quả hơn. Như vậy, trải qua 48 năm phát triển, từ lớp học đầu tiên với 38 học sinh, đến nay, Trường có 5 khối chuyên, đã và đang đào tạo hơn 1.300 học sinh năng khiếu, tuyển sinh khoảng 450 chỉ tiêu một năm.

NHỮNG CHIẾN CÔNG VANG DỘI

Cho đến nay, học sinh của Trường vẫn là thành viên nòng cốt của các đội tuyển quốc gia tham dự các kỳ Olympic quốc tế. Học sinh của Trường đã đoạt 181 huy chương Olympic quốc tế và khu vực, trong đó có 43 huy chương Vàng.

Các kỳ thi Olympic Toán quốc tế đã ghi danh nhiều học sinh xuất sắc của khối chuyên Toán hai năm liên tục vinh dự nhận Huy chương Vàng như Ngô Bảo Châu, Đào Hải Long, Ngô Đắc Tuấn và Lê Hùng Việt Báo. Năm 1999, cả 5 học sinh của đội tuyển Vật lý Việt Nam tham gia kỳ thi Olympic Vật lý quốc tế tại Italia đều là của khối chuyên Lý Trường ĐHKHTN, ĐHQGHN. Học sinh Trần Thế Trung nhận Huy chương Vàng Olympic Vật lý tại Nauy năm 1996 và trước đó, năm 1995, khi đang là học sinh lớp 11, em đã nhận giải thưởng đặc biệt cho bài thi lý thuyết xuất sắc nhất trong Olympic Vật lý quốc tế tổ chức tại Australia. Học sinh Nguyễn Bảo Trung với chuỗi thành tích liên tiếp trong năm 2001: giải Nhất quốc gia, Huy chương Bạc Olympic Châu Á, Huy chương Vàng Olympic Vật lý quốc tế. Học sinh Đặng Ngọc Dương ba lần liên nhận giải tại Bali (Indonesia, 2002): đạt Huy chương Vàng, thí sinh đạt tổng điểm cao nhất, thí sinh có bài thi thực nghiệm xuất sắc nhất. Học sinh Đỗ Hoàng Anh, người được mệnh danh là "Vua huy chương" vì trong hai năm 2007 và 2008 đã đạt giải Nhất và giải Nhì cấp quốc gia, đồng thời hiện đang nắm giữ kỷ lục Việt Nam về số lần dự thi Olympic Vật lý Châu

Á và quốc tế với bốn lần dự thi, đạt hai Huy chương Vàng, một Huy chương Bạc và một Huy chương Đồng. Khối chuyên Tin có em Nguyễn Ngọc Huy đã hai lần đạt Huy chương Vàng các năm 1999 tại Thổ Nhĩ Kỳ và năm 2000 tại Trung Quốc. Năm 2003, toàn bộ đội tuyển Việt Nam dự thi Olympic Tin học tại Hoa Kỳ đều là học sinh của lớp chuyên Tin của Trường ĐHKHTN.

Điều gì làm nên thành công của một trong những cơ sở đào tạo tài năng hàng đầu đất nước? Nói về vấn đề này, PGS.TS Bùi Duy Cam (Hiệu trưởng Trường ĐHKHTN, ĐHQGHN) cho biết: Nằm trong Trường ĐHKHTN, ĐHQGHN - một trường đại học danh tiếng trong cả nước về khoa học cơ bản - học sinh khối chuyên được đào tạo bởi đội ngũ nhà khoa học hàng đầu đất nước về các lĩnh vực khoa học tự nhiên, trong đó có nhiều giáo sư nổi tiếng. Nhờ tận dụng chất xám của những nhà khoa học ở bậc đào tạo cao đã dẫn tới sự khác biệt trong phương thức giảng dạy và cách thức truyền đạt kiến thức. Khối lượng kiến thức trong chương trình đào tạo đã được nâng cao lên rất nhiều theo hướng vừa mở rộng kiến thức nền lại vừa chuyên sâu. Phương pháp tư duy và kỹ năng được đặc biệt quan tâm truyền dạy. Đầu vào được tuyển chọn chặt chẽ qua các kỳ thi tuyển. Như vậy, yếu tố trò giỏi, thầy giỏi và phương pháp học tiên tiến, kích thích tư duy và kỹ năng đã làm nên chất lượng các khoá đào tạo.

Bên cạnh đó, nghiên cứu khoa học cho học sinh cũng được coi trọng. Bộ môn Toán của Trường THPT chuyên KHTN là đơn vị dẫn đầu trong phong trào này với việc tổ chức hội nghị khoa học cho học sinh hàng năm. Các kết quả này đều được các học sinh viết bằng tiếng Anh như một bài báo khoa học. Đây là những bước đi ban đầu để học sinh là quen với việc tìm tòi sáng tạo, một kỹ năng rất quan trọng của nguồn nhân lực cao trong thời đại kinh tế tri thức hiện nay.

BỆ PHÓNG CỦA NHỮNG TÀI NĂNG

Học sinh Trường THPT Chuyên KHTN chiếm tỉ lệ cao trong số các thủ khoa đầu vào đại học hàng năm. Theo thống kê

của Cục Công nghệ Thông tin, Bộ Giáo dục và Đào tạo, xét trên tiêu chí điểm bình quân thi đại học chia trên đầu số học sinh thi Trường THPT chuyên KHTN luôn nằm trong top 5 trường có điểm trung bình cao nhất.

Cũng từ cái nôi đào tạo nhân tài này đã hình thành các tập thể chuyên gia Toán học, Vật lý, Hoá học, Tin học, Sinh học hàng đầu ở trong nước và khu vực. Nhiều học sinh đã trở thành những viện sĩ, tiến sĩ khoa học, giáo sư đầu ngành, nhiều người đã và đang giữ trọng trách tại các trường đại học, các viện nghiên cứu lớn, các đơn vị kinh tế mũi nhọn. Nhiều học sinh của Trường tham dự các kỳ thi Olympic Toán quốc tế nay đã trở thành các nhà khoa học, chuyên gia trên thế giới như GS. Ngô Bảo Châu đạt Huy chương Vàng Olympic Toán các năm 1988 và 1989, đạt giải thưởng Fields của Toán học năm 2010, hiện đang là Giáo sư Đại học ngành Toán học tại Khoa Toán của Đại học Chicago (Hoa Kỳ), đồng thời là Giám đốc Khoa học của Viện Nghiên cứu cao cấp về Toán của Việt Nam, GS. Đàm Thanh Sơn đạt Huy chương Vàng Olympic Toán quốc tế năm 1984 nay là Giáo sư Đại học ngành Vật lý tại Đại học Chicago (Hoa Kỳ). Nhiều cựu học sinh

của các lớp chuyên đã trở thành những nhà khoa học, nhà sư phạm, quản lý, nhà kinh doanh xuất sắc, thành đạt, như GS.TSKH Đào Trọng Thi (Ủy viên BCH TƯ Đảng, Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa - Giáo dục - Thanh niên - Thiếu niên và Nhi đồng của Quốc hội), GS.TSKH Trần Văn Nhung (Tổng Thư ký Hội đồng chức danh giáo sư nhà nước, nguyên Thứ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo), ...

GS.TSKH Trần Văn Nhung - học sinh khoá I của khối chuyên Toán - chia sẻ về quãng thời gian học tập tại khối chuyên KHTN: "Cái mới, cái sáng tạo ở lớp chuyên Toán Ao và các lớp chuyên nói chung sau này là rèn luyện cho học sinh khả năng tư duy, sáng tạo trong học tập, nghiên cứu khoa học và vận dụng vào cuộc sống. Chúng tôi đã rất may mắn được dạy dỗ bởi những thầy giáo, những nhà toán học tài năng và nhiệt huyết. William A. Warrd có câu nói rất hay về người thầy: "Người thầy trung bình chỉ biết nói, người thầy giỏi biết giải thích, người thầy xuất chúng biết minh hoạ, người thầy vĩ đại biết cách truyền cảm hứng". Tôi nghĩ các thầy của khối chuyên Toán là những người thầy biết cách truyền cảm hứng cho suốt cuộc đời của học trò mình."

